

V.l.n.r.: Piet Bras, Peter Bobeldijk en Folkert Berghuis.

Duurzaam, maar niet GEO-gecertificeerd

Golfclub Heiloo staat achter duurzaam beheer, maar vindt de GEO-certificering omslachtig, te duur en te tijdrovend

In de rubriek Team in beeld staat ditmaal Golfclub Heiloo centraal, een negenholesbaan in het gelijknamige plaatsje net ten zuiden van Alkmaar.

Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders dan anderen en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Chris Veldkamp

Heiloo wijkt in één opzicht sterk af van andere banen. Niet de greenkeeping, maar de club koopt zaken als graszaad en meststoffen; de club onderhoudt zelf het contact met leverancier en adviseur Prograss. Daar is een verklaring voor. Piet Bras, die vanaf de aanleg betrokken is bij de baan, is voormalig bollenkweker, voormalig verkoper van meststoffen en graszaden en voormalig voorlichter op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen. Bras is dus deskundig. 'Het stichtingsbestuur heeft de stelposten voor baanonderhoud in eigen beheer', zegt Bras. 'Dat heeft als voordeel dat we samen met de greenkeeping precies kunnen bepalen wat er ingekocht wordt. Op een andere baan zou een aannemer kunnen bezuinigen op mest voor de fairways; bij ons kan dat niet.' Berghuis: 'Maar deze structuur werkt alleen zolang Piet in de baancommissie zit; je moet er verstand van hebben.' Bras weet door zijn agrarische achtergrond ook veel van gewasbeschermingsmiddelen; hij heeft de bollenteelt meegemaakt in de jaren dat er nog veel gif werd gebruikt. Bras en Berghuis streven op de golfbaan echter naar een minimaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. 'Ik sta er helemaal achter dat het minder moet en wij gebruiken uiterst weinig', zegt Bras. 'Alleen als er schimmel dreigt, en dan bijvoorbeeld een halve of driekwart dosering, in combinatie met ijzer en kali. Je kunt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen minimaliseren door kennis en begeleiding, door het op het juiste moment te gebruiken.'

'Alles op nul zetten ga je niet redden'

Heiloo vult elk jaar de lijst met gewasbeschermingsmiddelen in die de golffederatie opstuurt. Zoals bekend doet de NGF deze jaarlijkse inventarisatie als onderdeel van de Green Deal. Het doel is om aan te tonen dat de golfwereld zijn best doet om het gebruik aan middelen te minimaliseren. De hoop is dat er in 2020 geen volledig verbod komt op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en dat golfbanen over een klein medicijnkastje mogen blijven beschikken. 'Alleen als golf op wetenschappelijke wijze onomstotelijk kan aantonen dat er sprake is van een uitstekend duurzaam beleid, is een uitzondering wellicht mogelijk', zo wordt het geformuleerd in het jaarverslag van de NGF.

'Uitzonderingen zijn een must', zegt Bras. 'Alles op nul zetten, dat ga je niet redden als golfbaan. We kunnen het niet alleen met ijzer en kali; dan winnen de onkruiden en schimmels.' Berghuis: 'In landen als Denemarken streven ze ook naar duurzaam beheer, maar zijn ze toch iets soepeler. Men beseft daar dat golfbanen een recreatieve functie hebben en voor werkgelegenheid zorgen.'

Bras en Berghuis onderschrijven het belang van pesticidevrij beheer én milieuvriendelijke maatregelen, en daar wordt met golfbaanbeheerder De Enk Groen & Golf ook hard aan gewerkt. Met de komst van een golfbaan in wat vroeger weiland was, heeft zich een rijke flora en fauna ontwikkeld. Uit tellingen blijkt dat er meer dan 50 verschillende

Golfclub Heiloo bestaat uit een licht glooiende negenholesbaan, een paar oefenholes en een drivingrange. Het golfterrein bestaat bijna vijftien jaar en is 35 hectare groot. Linksachtige holes met weinig begroeiing, omringd door polderlandschap, zeven kilometer van de kust. Het is een verenigingsbaan (de club is eigenaar van de grond en het clubhuis), maar gastspelers zijn van harte welkom. Het team dat de baankwaliteit bewaakt, heeft drie hoofdrolspelers: Folkert Berghuis (baancommissaris en lid van het stichtingsbestuur van de club), Piet Bras (hoofd baancommissie) en Peter Bobeldijk (hoofdgreenkeeper namens aannemer De Enk Groen & Golf). Gemiddeld zijn er elke werkdag twee greenkeepers aan het werk op Heiloo. Op de dag van ons bezoek is de greenkeeping de drainage aan het doorspuiten.

GOLFCLUB HEILOO (GOLFBAAN OOSTERZIJ)

Club opgericht: 1994

Aantal leden: 350

Baan geopend: 2004

Architect: Alan Rijks

Landschapsarchitect: Theo van 't Klooster

Karakter: polderbaan

Aanleg: Grontmij

Onderhoud: De Enk Groen & Golf

Aantal holes: 9

Par: 69

Lengte: 2771 meter

Tees: wit, geel, blauw, rood, oranje

Faciliteiten: drivingrange, twee oefengreens, oefenhole

Omvang terrein: 35 hectare

soorten vogels op de negenholesbaan huizen. Op hole 7 is vorig jaar een valkennestkast geplaatst, wat al drie pullen heeft opgeleverd. Berghuis: 'De kast is vanaf het begin bevolkt; muizen genoeg hier in het veld.'

De neuzen van Golfclub Heiloo en de NGF staan

duz dezelfde kant op, maar de club heeft moeite met de GEO-certificering, het proces om het internationaal erkende duurzaamheidskeurmerk te verkrijgen. Zoals bekend moedigt de golffederatie GEO-certificering aan en er zijn nu ongeveer 70 van de ruim 200 banen gecertificeerd. Berghuis stuurde Geenkeeper een mail naar aanleiding van een column van de hoofdredacteur over de vele uitdagingen van greenkeepers en golfbanen (nummer 6 van 2017). Een citaat uit de column: 'Ik denk dat de gemiddelde baaneigenaar of clubvoorzitter meer grijze haren krijgt van de nog steeds magere economische resultaten van veel clubs dan van het mogelijk verdwijnen van gewasbescherming.' Berghuis reageerde hierop met een mailbericht: 'Je slaat de spijker op de kop. Wij zijn als Golfclub Heiloo drie maanden geleden met GEO gestart, maar houden het nu wel voor gezien. Veel groenadviesbedrijven en de NGF stimuleren deze certificering, maar hebben hierin belangen. We hebben geen geld om het uit te besteden! Er zit een berg werk in, waar wij als bestuur geen tijd voor hebben, met een hoop onzinnige vragen die niets met golf of aanverwante zaken te maken hebben. Wij kunnen onze vrijwilligerstijd wel beter gebruiken. Uiteraard gaan

wij wel voor een spaarzaam gebruik van allerlei middelen, zeker ook om kosten te besparen.' Aan tafel in het clubhuis lichten Bras en Berghuis hun standpunt toe. Bras: 'We hebben alle feiten en cijfers over de baan op een rij, maar voor de GEO-certificering moet je bijvoorbeeld ook veel vragen over de horeca beantwoorden. Kunnen die niet weggelaten worden?' Berghuis: 'Het GEO-proces wordt voor een aantal uur gesubsidieerd. Grote banen kunnen iemand inhuren om het werk uit te voeren, maar wij zijn een relatief nieuwe vereniging en moeten elke cent twee keer omdraaien. En drie jaar na de GEO-certificering begint het hele circus opnieuw! Nederland is in mijn ogen een beetje doorgeschoten. We hebben onze handen al vol aan andere zaken, bijvoorbeeld enkele aanpassingen aan onze baan die eraan zitten te komen. Er komt hier vlakbij een afslag van de A9; dat betekent dat we de range moeten verhuizen en hole 1 moeten aanpassen.'

'Nederland wil wel heel erg vooroplopen met duurzaamheidscertificaten voor golfbanen', zegt Bras. 'Maar golf vervuult ontzettend weinig, op de keeper beschouwd. Als het gaat om gewasbeschermingsmiddelen voor greens heb je bij onze baan

MACHINELIJST

Jacobsen Eclipse 322	greenmaaier
Jacobsen GP 400	tee-/voorgreenmaaier
Jacobsen LF 570	fairwaymaaier
Jacobsen AR 522	roughmaaier
John Deere Gator E	transporter
Toro Sand pro 5020	bunkerhark
Tru-Turf RB48-11A	greenroller
Kioti DS 4510 HS	trekker met voorlader
Hardi NK 600	veldspuit
Shibaura GM 222	handgreenmaaier
Flymo XL 500	luchtkussenmaaier
Stihl FS 410 C	bosmaaier

We hebben alle feiten en cijfers over de baan op een rij voor de GEO-certificering

over 1 hectare. Wij hebben roodzwengreens die weinig ziektegevoelig zijn. Dat is ook duurzaam beheer. We maaien ze op 5 millimeter, soms op 4,5. In het seizoen worden ze één keer per week gerold, waardoor het gras minder gemaaid hoeft te worden en minder stress krijgt. We werken aan de minimalisering van gewasbeschermingsmiddelen; we doen ons best en doen het goed. We zitten

echt op de goede weg. Dus wat mij betreft krijgen we het GEO-certificaat nu al!

Kan de baancommissie van Heiloo het GEO-proces niet uitbesteden aan een vrijwilliger op de club? werpen we tegen. 'Het is best moeilijk om vrijwilligers te vinden met groene vingers of een groene interesse die ook nog eens tijd hebben', zegt Berghuis. 'Een nieuwe baancommissaris vinden is al heel moeilijk!'

GEO-label voor aannemers

Nu wil het geval dat aannemer De Enk Groen & Golf graag wil dat Golfclub Heiloo het GEO-certificeringstraject afmaakt: omdat duurzaamheid en milieubewust onderhoud tot de bedrijfsfilosofie behoren, maar wat ook meespeelt, is dat er sinds kort eveneens een GEO-label is voor onderhoudsbedrijven. Deze aannemers moeten op 'aantoonbaar duurzame wijze het onderhoud van

golfbanen uitvoeren'. En er is nog een voorwaarde: een aannemer komt alleen in aanmerking voor het GEO-label als alle golfbanen in onderhoud bij het bedrijf het GEO-certificaat verwerven.

Omdat het GEO-traject afzonderlijke golfbanen 'behoorlijk wat inspanning kost', zoals De Enk het formuleert, is het groenbedrijf een samenwerking aangegaan met NLadviseurs, het bedrijf dat GEO-certificeringen begeleidt of uitvoert. Er is een concept bedacht waarin golfbanen uit dezelfde regio de inspanningen en kosten verdelen.

Ook andere aannemers worden proactief bij de begeleiding van golfbanen bij de certificering; dat gaat ongetwijfeld tot meer 'GEO-banen' leiden.

Maar hoe gaat het nu verder in het geval van Heiloo? Hoofdgroenkeeper Bobeldijk van De Enk Groen & Golf: 'Heiloo staat voor duurzaamheid en milieubewust onderhoud, maar het moet allemaal op papier komen te staan. We onderzoeken nu

Peter Bobeldijk

Folkert Berghuis

Piet Bras

Tractorvijzelpomp bij doorspuiten drainage.

mogelijkheden om te helpen met de administratie en inventarisaties. Een voorbeeld is de inzet van een student aan de HAS, als onderdeel van een studieproject. 'We wachten nu af wat De Enk voor ons voor elkaar kan krijgen', zegt Bras. Maar hij en Berghuis blijven erbij dat het huidige GEO-proces een te grote berg werk is. Bras: 'Het zou al veel beter zijn als de GEO-certificering van een golfbaan los komt te staan van de certificering van het clubhuis en de horeca. Waar de horeca spullen inkoop en op welke afstand van de golfbaan: wat heeft dat met de golfbaan te maken? Als een golfbaan niet gecertificeerd is, betekent dat niet dat er gif op die golfbaan ligt. De monitoring door de NGF van de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt wordt op Nederlandse golfbanen, daar werken we aan mee en dat is het belangrijkste.' Berghuis: 'Heel gericht gewasbeschermingsmiddelen gebruiken betekent een minimaal gebruik.' Bras: 'En voorkomen is beter dan genezen. We gebruiken hier ook zeewier als bodemverbeteraar. Je geeft het gras alles wat nodig is om weerstand op te bouwen.'

Een droge baan

Bras en Berghuis willen zich concentreren op de uitdaging die Heiloo voor de boeg heeft: de range- en baanaanpassing die het gevolg is van een nieuwe aansluiting op de snelweg A9. Dat betekent veel gesprekken met de gemeente, omwonenden

en de eigen leden. En een aanbestedingstraject. Berghuis: 'Het is ook een kans, want hole 1 is de laagste hole van onze baan; die kunnen we nu gaan ophogen.' De bestaande baan ligt er goed bij en dat is volgens het team voor een groot deel te danken aan een goede aanleg. Bij de bouw van de holes door Grontmij was het doel een baan die het hele jaar bespeelbaar is. Dat is gerealiseerd dankzij een zandachtige toplaag, gecombineerd met 18 kilometer drainage en ruim honderd putten met afvoerbuizen. Berghuis: 'Dat zand zat onder de voormalige weidegrond. We hebben hier parallel aan de kust een zandwal, van Limmen naar Alkmaar.' Deze zandrug werd duizenden jaren geleden opgeworpen door de zee, reden waarom

de zandwal ook wel 'strandwal' wordt genoemd. 'De baan was in 2017 maar acht dagen dicht', vertelt hoofdgreenkeeper Bobeldijk. 'Vier dagen door sneeuw, vier dagen door regen.'

Heiloo is dus goed droog, ook al kwam het binnenwater uiteindelijk niet in eigen beheer, zoals het waterschap voor de aanleg van de holes had aangekondigd. De club kan het waterpeil dus niet zelf controleren. En de baan is relatief droog ondanks het feit dat het in Heiloo gemiddeld meer regent dan elders in het land. Bobeldijk: 'Vorig jaar is hier 1320 millimeter gevallen. Volgens weerman Jan Visser was Heiloo in de herfst de plaats met de meeste regen.'

De concurrentie in Noord-Holland is groot: in een straal van 25 kilometer rondom Golfclub Heiloo liggen dertien banen. Dan is een altijd bespeelbare baan een groot goed. 'We willen elk jaar ook een aantal greenfeespelers trekken en dat lukt goed', vertelt Berghuis. Dat komt ook doordat de baan in Heiloo, een ontwerp van Alan Rijks, in de loop der tijd mooier is geworden. Bras: 'We hebben delen van de rough opnieuw ingezaaid, nu met roodzwenk. Dat wuivende roodzwenkgras is prachtig én je vindt je bal veel eerder in dit gras.'

TEAM IN BEELD

Een nieuwe rubriek in vakblad Greenkeeper. In een uitgebreide reportage stellen wij het team voor dat een bepaalde golfbaan onderhoud. Welke problemen en uitdagingen komen ze tegen en hoe lossen ze die op? Ook met jouw team in de Greenkeeper? Stuur een mail naar: info@greenkeeper.nl.

Be social

Scan of ga naar:

www.Greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-7348

Flora en fauna op Golfclub Heiloo.